

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 54 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om bostadsbidrag för pensionstagare ändras så att de eurobelopp som i en statsråds förordning föreskrivits som utgifter för uppvärmning, vatten och underhåll, genomsnittliga boendeutgifter samt boendeutgifternas maximibelopp 2015 ska tillämpas år 2017 på samma sätt som 2016.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2017 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2017.

MOTIVERING

1 Nuläge

Lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007) trädde i kraft den 1 januari 2008. Syftet med bostadsbidraget för pensionstagare är att sänka boendekostnaderna för i Finland bosatta pensionstagare med låga inkomster. Målet är att pensionärer ska kunna bo hemma så länge som möjligt. Med bostadsbidraget kompletteras den grundläggande försörjningen för personer med små pensioner. Bostadsbidrag beviljas både för hyresboende och boende i ägarbostad. Bostadsbidrag beviljas endast för en stadigvarande bostad, och bostaden ska ligga i Finland. Bostadsbidrag för pensionstagare beviljas inte personer som har rätt till allmänt bostadsbidrag. Bostadsbidrag betalas inte till dem som får offentlig institutionsvård för den tid då vården varar längre än nio månader.

Rätt till bostadsbidrag för pensionstagare har den som fyllt 16 år och som får ålderspension, efterlevandepension eller full sjuk- eller invalidpension t.ex. enligt folkpensionslagen eller lagarna om pension för arbetstagare eller någon motsvarande lagstadgad ålderspension som betalas på grundval av arbetsavtals- eller tjänsteförhållande. Rätt till bostadsbidrag för pensionstagare har också den som på grundval av full arbetsoförmåga enligt lagstadgad olycksfallsförsäkring, lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990), trafikförsäkringslagstiftningen eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) får fortlöpande olycksfallspension, livränta, sjuk- eller invalidpension, efterlevandepension, försörjningspension eller sådan ersättning för inkomstbortfall som betalas när ett år har förflutit från trafikskadan. Också en förmån från utlandet som motsvarar dessa förmåner berättigar till bostadsbidrag för pensionstagare.

Bostadsbidrag för pensionstagare betalas till ett belopp som är 85 procent av de skäligen boendekostnader som överstiger bassjälvriskandelen och den tilläggssjälvriskandel som bestäms på basis av inkomsterna. Boendeutgifterna får uppgå till högst de maximala boendeutgifter som fastställs årligen genom förordning av statsrådet, beroende på bostadsort. Bassjälvriskandelen inom boendeutgifterna är densamma för samtliga pensionstagare, dvs. 615,71 euro/år 2016. Från de boendekostnader som ersätts avdras utöver bassjälvriskandelen en tilläggssjälvriskandel som är 40 procent av den del av årsinkomsten som överstiger inkomstgränsen för bidragstagaren och dennes make eller maka. För ensamboende är inkomstgränsen för tilläggssjälvriskandelen 8 751 euro. För den som är gift eller lever i ett samboförhållande är inkomstgränsen 12 828 euro, om den andra parten inte har rätt till bostadsbidrag. När båda parterna har rätt till bostadsbidrag är inkomstgränsen 14 056 euro. Det minsta bostadsbidrag som betalas ut är 6,74 euro i månaden. Om båda parterna får bostadsbidrag, är det minsta bostadsbidrag som betalas ut 3,37 euro i månaden.

Som boendekostnader beaktas t.ex. hyra eller vederlag för bostad, tomtlegoavgift som betalas separat samt räntor på lån för anskaffning eller underhåll av ägarbostad. Vidare beaktas kostnader för uppvärmning, vatten och underhåll som gäller det egna hemmet. Sökande äger och bor i till ett belopp som motsvarar de kostnader som fastställs genom förordning av statsrådet. De i förordningen angivna kostnaderna för uppvärmning och vatten tillämpas också på aktie- och hyresbostäder, om kostnader för vatten och uppvärmning inte ingår i vederlaget eller hyran eller om sökanden inte betalar en separat, fast vattenavgift.

När det gäller bostadsbidraget för pensionstagare har de maximala boendeutgifterna fastställts årligen genom förordning av statsrådet på basis av den ort där bostaden är belägen och uppdelats i tre kommungrupper där kommungrupp I består av Esbo, Grankulla, Helsingfors och Vanda, kommungrupp II av Björneborg, Borgå, Hyvinge, Joensuu, Jyväskylä, Kervo,

Kouvola, Kuopio, Kyrkslätt, Lahtis, Lojo, Nurmijärvi, Reso, Riihimäki, Rovaniemi, Seinäjoki, Sibbo, Tammerfors, Tavastehus, Träskända, Tusby, Uleåborg, Vasa, Vichtis, Villmanstrand och Åbo och kommungrupp III av de övriga kommunerna. I bostadsbidraget för pensionstagare är de maximala boendeutgifterna år 2016 7 951 euro om året i kommungrupp I, 7 313 euro om året i kommungrupp II och 6 415 euro om året i kommungrupp III.

Enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare utfärdas bestämmelser om utgifterna för uppvärmning, vatten och underhåll, de genomsnittliga boendeutgifterna och boendeutgifternas maximibelopp genom förordning av statsrådet. Lagen om bostadsbidrag för pensionstagare ändrades temporärt vid ingången av 2016 så, att den statsrådsförordning som utfärdats för 2015 även tillämpades på boendeutgifterna år 2016. Denna lag är i kraft till och med utgången av år 2016.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

Statsminister Juha Sipiläs regering beslutade i planen för de offentliga finanserna 2016—2019 att poängtalet för folkpensionsindexet inte ska justeras åren 2016—2019. Regeringen har dessutom våren 2016 beslutat att det 2017 ska göras en minskning på 0,85 procent i de förmåner som är bundna till folkpensionsindex.

Det föreslås att ändringen i fråga om bostadsbidraget för pensionstagare genomförs så att utgifterna för uppvärmning, vatten och underhåll, de genomsnittliga boendeutgifterna och boendeutgifternas maximibelopp hålls på samma nivå 2017 som de är i statsrådets förordning om grunderna för bestämmande av bostadsbidraget för pensionstagare 2015 (1019/2014).

3 Propositionens konsekvenser

År 2015 var utgifterna för bostadsbidraget för pensionstagare sammanlagt 531 miljoner euro. Det beräknas att utgifterna för bostadsbidraget för pensionstagare 2016 är 560 miljoner euro och att utgifterna 2017 är 586 miljoner euro.

Frysningen av de utgifter för uppvärmning, vatten och underhåll, de genomsnittliga boendeutgifter och boendeutgifternas maximibelopp som tillämpas i bostadsbidraget för pensionstagare 2017 minskar utgifterna för bostadsbidraget för pensionstagare med cirka 3,5 miljoner euro 2017 och med 6,9 miljoner euro på årsnivå. Staten finansierar bostadsbidraget för pensionstagare i sin helhet i alla kommuner i Finland. I slutet av 2015 lyfte 197 870 personer bostadsbidrag för pensionstagare. Bostadsbidraget för pensionstagare var i genomsnitt 222,72 euro och bidragstagarnas boendeutgifter i genomsnitt 481,03 euro i månaden. Av dem som lyfter bostadsbidrag för pensionstagare överskrider 46 254 personer, dvs. cirka 23 procent maximibeloppet. Bostadsbidraget för pensionstagare täckte i genomsnitt 46 procent av boendeutgifterna.

Den kalkylerade höjningen av de maximala boendeutgifterna år 2017 är 2,5 procent. Frysningen av de maximala boendeutgifter som tillämpas i bostadsbidraget för pensionstagare 2017 lär öka antalet bidragstagare som överskrider de maximala boendeutgifterna och utgifterna för utkomststöd.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med Folkpensionsanstalten.

5 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2017 och avses bli behandlad i samband med den.

6 Ikraftträdande

Lagen om ändring av 54 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare föreslås träda i kraft den 1 januari 2017.

7 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Den sociala tryggheten för stöd till boende spelar en roll för de grundläggande fri- och rättigheterna framför allt med avseende på 19 § 4 mom. i grundlagen (GrUU 10/2011 rd, GrUU17/2014 rd). Momentet föreskriver att det allmänna ska främja vars och ens rätt till bostad och möjligheter att själv ordna sitt boende. Det allmänna verkställer denna skyldighet enligt grundlagen genom olika former av bostadsbidrag, till vilka hör det allmänna bostadsbidraget, bostadsbidraget för pensionstagare, bostadstillägget till studiestödet och delvis militärunderstödet. Det allmänna främjar vars och ens rätt till bostad och möjligheter att själv ordna sitt boende också på annat sätt, t.ex. genom subventioner till bostadsbyggande och skatteavdrag för räntor på ägarbostäder.

Bostadsbidraget är av betydelse med avseende inte bara på 19 § 4 mom. i grundlagen utan också på grundläggande försörjning enligt 19 § 2 mom. och oundgänglig försörjning och omsorg enligt 19 § 1 mom. i grundlagen (GrUU 10/2011 rd, GrUU 17/2014 rd). Med hjälp av bostadsbidraget kan man sänka boendeutgifterna så att de motsvarar bidragstagarnas betalningsförmåga.

Enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare utfärdas bestämmelser om utgifterna för uppvärmning, vatten och underhåll, de genomsnittliga boendeutgifterna och boendeutgifternas maximibelopp genom förordning av statsrådet. Lagen om bostadsbidrag för pensionstagare ändrades temporärt vid ingången av 2016 så, att den statsrådsförordning som utfärdats för 2015 även tillämpades på boendeutgifterna år 2016. Denna lag är i kraft till och med utgången av år 2016. Denna lag är i kraft till utgången av 2016. Enligt lagförslaget ändras lagen om bostadsbidrag för pensionstagare så att eurobeloppen gällande utgifterna för uppvärmning, vatten och underhåll, de genomsnittliga boendeutgifterna och boendeutgifternas maximibelopp hålls på samma nivå år 2017 som år 2015.

Den föreslagna ändringen har ingen betydande konsekvenser för nivån på bostadsbidraget för pensionstagare. Propositionen äventyrar således inte de rättigheter som tryggas i 19 § i grundlagen, varför regeringen anser att de föreslagna lagändringarna kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 54 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 54 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007) ett nytt 3 mom. som
följer:

54 §

*Justering av utgifterna för uppvärmning, vatten och underhåll samt av boendeutgifternas
maximibelopp*

Trots bestämmelserna i 1 och 2 mom. ska de belopp som avser utgifterna för uppvärmning, vatten och underhåll och de genomsnittliga boendeutgifterna samt boendeutgifternas maximibelopp åren 2016 och 2017 vara desamma som år 2015.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 15 september 2016

Statsminister

Juha Sipilä

Social- och hälsovårdsminister Pirkko Mattila